Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (prvo vijeće)

26. siječnja 2017.*

„Žalba – Tržišno natjecanje – Zabranjeni sporazumi – Belgijsko, njemačko, francusko, talijansko, nizozemsko i austrijsko tržište kupaonske opreme – Odluka kojom se utvrđuje povreda članka 101. UFEU-a i članka 53. Sporazuma o Europskom gospodarskom prostoru – Usklađivanje cijena i razmjena osjetljivih poslovnih informacija – Jedinstvena povreda – Dokaz – Novčane kazne – Neograničena nadležnost – Razuman rok – Proporcionalnost“

U predmetu C-644/13 P

povodom žalbe na temelju članka 56. Statuta Suda Europske unije, podnesene 29. studenoga 2013.,

Villeroy & Boch SAS, sa sjedištem u Parizu (Francuska), koji zastupa J. Philippe, odvjetnik,

žalitelj,

druga stranka u postupku je

Europska komisija, koju zastupaju F. Castillo de la Torre, L. Malferrari i F. Ronkes Agerbeek, u svojstvu agenata, s izabranom adresom za dostavu u Luxembourgu,

tuženik u prvostupanjskom postupku,

SUD (prvo vijeće),

u sastavu: A. Tizzano, potpredsjednik Suda, u svojstvu predsjednika prvog vijeća, M. Berger, E. Levits, S. Rodin (izvjestitelj) i F. Biltgen, suci,

nezavisni odvjetnik: M. Wathelet,

tajnik: K. Malacek, administrator,

uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 10. rujna 2015.,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 26. studenoga 2015.,

donosi sljedeću

* * Jezik postupka : francuski

Presudu

1 Villeroy & Boch SAS (u daljnjem tekstu: Villeroy & Boch Francuska) žalbom zahtijeva ukidanje presude Općeg suda Europske unije od 16. rujna 2013., Villeroy & Boch Austria i dr./Komisija (T-373/10, T-374/10, T-382/10 i T-402/10, neobjavljena, u daljnjem tekstu: pobijana presuda, EU:T:2013:455), u dijelu u kojem je navedeni sud tom presudom djelomično odbio njegovu tužbu za poništenje Komisijine Odluke C(2010) 4185 *final* od 23. lipnja 2010. o postupku primjene članka 101. UFEU-a i članka 53. Sporazuma o EGP-u (predmet COMP/39092 – Kupaonska oprema) (u daljnjem tekstu: sporna odluka) u dijelu u kojem se odnosi na njega.

Pravni okvir

Uredba (EZ) br. 1/2003;

2 Uredba Vijeća (EZ) br. 1/2003 od 16. prosinca 2002. o provedbi pravila o tržišnom natjecanju koja su propisana člancima [101. i 102. UFEU-a] (SL 2003., L 1, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 8., svezak 1., str. 165. i ispravak SL 2016., L 173, str. 108.) u članku 23. stavcima 2. i 3. propisuje:

„2. Komisija može poduzetnicima i udruženjima poduzetnika odlukom propisati novčane kazne ako bilo namjerno ili nepažnjom:

(a) krše odredbe članka [101. ili 102. UFEU-a] [...]

[...]

Za svakog poduzetnika i svako udruženje poduzetnika koje sudjeluje u povredi propisa novčana kazna ne smije prelaziti 10% njegovog ukupnog prihoda u prethodnoj poslovnoj godini.

[...]

3. Pri određivanju iznosa novčane kazne uzet će se u obzir težina i trajanje povrede."

Smjernice iz 2006.

3 Smjernice o metodi za utvrđivanje kazni koje se propisuju u skladu s člankom 23. stavkom 2. točkom (a) Uredbe br. 1/2003 (SL 2006., C 210, str. 2., u daljnjem tekstu: Smjernice iz 2006.) u točki 2. navode da pri određivanju novčanih kazni „Komisija mora uzimati u obzir i težinu i trajanje povreda" i da „izrečena kazna ne smije premašivati ograničenja utvrđena u članku 23. stavku 2. drugom i trećem podstavku Uredbe br. 1/2003".

4 U točki 37. Smjernica iz 2006. navodi se:

„Unatoč tome što ove Smjernice daju opću metodologiju za utvrđivanje kazni, pojedinosti danog slučaja ili potreba za postizanjem preventivnog učinka u pojedinom slučaju mogu opravdati odstupanje od takve metodologije ili od ograničenja navedenih u točki 21."

Okolnosti spora i sporna odluka

5 Proizvodi na koje se zabranjeni sporazum odnosi su kupaonska oprema iz jedne od triju sljedećih podskupina proizvoda: sanitarne armature, pregrade za tuš kabine i njihovi dodatni dijelovi te sanitarna keramika (u daljnjem tekstu: tri podskupine proizvoda).

6 Opći je sud okolnosti spora izložio u točkama 1. do 19. pobijane presude i mogu se sažeti kako slijedi.

7 Komisija je spornom odlukom utvrdila postojanje povrede članka 101. stavka 1. UFEU-a i članka 53. Sporazuma o Europskom gospodarskom prostoru od 2. svibnja 1992. (SL 1994., L 1, str. 3.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 11., svezak 106., str. 4., u daljnjem tekstu: Sporazum o EGP-u) u sektoru kupaonske opreme. Ta se povreda, u kojoj je sudjelovalo 17 poduzeća, odvijala tijekom različitih razdoblja između 16. listopada 1992. i 9. studenoga 2004. u obliku niza protutržišnih sporazuma ili usklađenog djelovanja na području Belgije, Njemačke, Francuske, Italije, Nizozemske i Austrije.

8 Točnije, Komisija je u spornoj odluci navela da se utvrđena povreda sastojala od, kao prvo, usklađivanja godišnjih povećanja cijena i drugih elemenata određivanja cijena od strane spomenutih proizvođača kupaonske opreme, u okviru redovitih sastanaka unutar nacionalnih strukovnih udruženja, kao drugo, utvrđivanja ili usklađivanja cijena prilikom posebnih događaja, poput povećanja troškova sirovina, uvođenja eura i uvođenja naplate cestarine, i, treće, otkrivanja i razmjene osjetljivih poslovnih informacija. Komisija je također utvrdila da je utvrđivanje cijena u sektoru kupaonske opreme slijedilo jednogodišnji ciklus. U tom smislu proizvođači su određivali cjenike koji su, u pravilu, ostajali na snazi godinu dana i služili kao osnova za poslovne odnose s trgovcima na veliko.

9 Villeroy & Boch Francuska i ostali tužitelji u prvostupanjskom postupku, Villeroy & Boch Austria GmbH (u daljnjem tekstu: Villeroy & Boch Austrija), Villeroy & Boch AG (u daljnjem tekstu: Villeroy & Boch) i Villeroy & Boch Belgium SA (u daljnjem tekstu: Villeroy & Boch Belgija) posluju u sektoru kupaonske opreme. Villeroy & Boch drži u cijelosti udjele u kapitalu društava Villeroy & Boch Austrija, Villeroy & Boch Francuska, Villeroy & Boch Belgija, Ucosan BV i njegovih društava kćeri te društva Villeroy & Boch SARL.

10 Masco Corp. i njegova društva kćeri, među kojima su Hansgrohe AG, koji proizvodi sanitarne armature, i Hüppe GmbH, koji proizvodi pregrade za tuš kabine, obavijestili su 15. srpnja 2004. Komisiju o postojanju zabranjenog sporazuma u sektoru kupaonske opreme te su zatražili oslobađanje od novčanih kazni na temelju Obavijesti Komisije o oslobađanju od kazni i smanjenju kazni u slučajevima kartela (SL 2002., C 45, str. 3.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 8., svezak 4., str. 62., u daljnjem tekstu: Obavijest o suradnji iz 2002.) ili, podredno, smanjenje iznosa novčanih kazni koje im mogu biti izrečene. Komisija je 2. ožujka 2005. donijela uvjetnu odluku o oslobađanju od kazni u korist društva Masco, sukladno točki 8. podtočki (a) i točki 15. te obavijesti.

11 Komisija je 9. i 10. studenoga 2004. provela nenajavljene pretrage u prostorijama nekoliko društava i nacionalnih stručnih udruženja koja djeluju u sektoru kupaonske opreme.

12 Grohe Beteiligungs GmbH i njegova društva kćeri te American Standard Inc. (u daljnjem tekstu: American Standard) zatražili su 15. odnosno 19. studenoga 2004. oslobađanje od novčanih kazni na temelju Obavijesti o suradnji iz 2002. ili, podredno, smanjenje njihova iznosa.

13 Nakon što je tijekom razdoblja od 15. studenoga 2005. do 16. svibnja 2006. nekolicini društava i udruženja koja posluju u sektoru kupaonske opreme uputila zahtjeve za pružanje informacija, uključujući tužiteljima u prvostupanjskom postupku, Komisija je 26. ožujka 2007. donijela obavijest o preliminarno utvrđenim činjenicama i dostavila je spomenutim subjektima.

14 Dana 17. odnosno 19. siječnja 2006. Roca SARL i Hansa Metallwerke AG i njegova društva kćeri također su zatražili oslobađanje od novčanih kazni na temelju Obavijesti o suradnji iz 2002. ili, podredno, smanjenje njihova iznosa. Aloys F. Dornbracht GmbH & Co. KG Armaturenfabrik podnio je 20. siječnja 2006. sličan zahtjev.

15 Između 12. i 14. studenoga 2007. održana su saslušanja na kojima su sudjelovali tužitelji u prvostupanjskom postupku. Dana 9. srpnja 2009. Komisija je poslala dopis o činjenicama u predmetu i privukla pozornost spomenutih tužitelja na određene dokaze na kojima je namjeravala utemeljiti konačnu odluku, nakon čega je uputila zahtjeve za pružanjem dodatnih informacija, među ostalima spomenutim tužiteljima. Dana 23. lipnja 2010. Komisija je donijela spornu odluku. U toj odluci smatrala je da su djelovanja opisana u točki 8. ove presude dio sveobuhvatnog plana koji je imao za cilj ograničiti tržišno natjecanje među adresatima spomenute odluke i da predstavljaju jedinstvenu i trajnu povredu koja se odnosila na tri podskupine proizvoda, a obuhvaćala je područje Belgije, Njemačke, Francuske, Italije, Nizozemske i Austrije. U tom smislu osobito je istaknula da su se navedena djelovanja odvijala po ponavljajućem obrascu koji se pokazao istim u šest država članica obuhvaćenih njezinom istragom. Također je istaknula postojanje nacionalnih strukovnih udruženja koja su se odnosila na sve tri podskupine proizvoda, koje je nazvala „koordinacijska tijela”, nacionalnih strukovnih udruženja čiji su se članovi bavili djelatnošću koja se odnosila na najmanje dvije od triju podskupina proizvoda, koje je nazvala „udruženja za više proizvoda”, kao i specijaliziranih udruženja čiji su se članovi bavili djelatnošću vezanom uz jednu od te tri podskupine proizvoda. Naposljetku, utvrdila je postojanje središnje skupine poduzetnika koja je sudjelovala u zabranjenom sporazumu u različitim državama članicama i u okviru koordinacijskih tijela i udruženja za više proizvoda.

16 Prema Komisiji, tužitelji u prvostupanjskom postupku sudjelovali su u predmetnoj povredi kao članovi sljedećih udruženja: IndustrieForum Sanitär, koji je od 2001. zamijenio Freundeskreis der deutschen Sanitärindustrie, Arbeitskreis Baden und Duschen, koji je od 2003. zamijenio Arbeitskreis Duschabtrennungen i Fachverband Sanitär-Keramische Industrie u Njemačkoj, Arbeitskreis Sanitärindustrie u Austriji, Vitreous China-group (u daljnjem tekstu: VCG) u Belgiji, Sanitair Fabrikanten Platform u Nizozemskoj i Association française des industries de céramique sanitaire u Francuskoj. Što se tiče povrede počinjene u Nizozemskoj, Komisija je u uvodnoj izjavi 1179. sporne odluke u biti utvrdila da se poduzetnicima koji su u njoj sudjelovali ne može izreći novčana kazna s te osnove zbog nastupanja zastare.

17 U članku 1. sporne odluke Komisija je nabrojila poduzetnike koje kažnjava za povredu članka 101. UFEU-a i članka 53. Sporazuma o EGP-u s početkom od 1. siječnja 1994., zbog njihova sudjelovanja u zabranjenom sporazumu u sektoru kupaonske opreme u Belgiji, Njemačkoj, Francuskoj, Italiji, Nizozemskoj i Austriji u različitim razdobljima između 16. listopada 1992. i 9. studenoga 2004. Što se tiče tužiteljâ u prvostupanjskom postupku, Komisija je u članku 1. stavku 1. spomenute odluke kaznila Villeroy & Boch za sudjelovanje u spomenutoj jedinstvenoj povredi od 28. rujna 1994. do 9. studenoga 2004., a njegova društva kćeri Villeroy & Boch Belgija, Villeroy & Boch Francuska i Villeroy & Boch Austrija za razdoblja najranije od 12. listopada 1994. do 9. studenoga 2004.

18 Komisija je u članku 2. stavku 8. sporne odluke izrekla novčane kazne, kao prvo, društvu Villeroy & Boch u iznosu od 54 436 347 eura, kao drugo, solidarno društvima Villeroy & Boch i Villeroy & Boch Austrija u iznosu od 6 083 604 eura, kao treće, solidarno društvima Villeroy & Boch i Villeroy & Boch Belgija u iznosu od 2 942 608 eura te kao četvrto, solidarno društvima Villeroy & Boch i Villeroy & Boch Francuska u iznosu od 8 068 441 eura. Ukupni iznos novčanih kazni izrečenih tužiteljima u prvostupanjskom postupku stoga je iznosio 71 531 000 eura.

19 Komisija se u svrhu izračuna tih novčanih kazni oslonila na Smjernice iz 2006.

Postupak pred Općim sudom i pobijana presuda

20 Tužbom podnesenom tajništvu Općeg suda 9. rujna 2010. žalitelj je pokrenuo postupak u predmetu T-382/10 radi poništenja sporne odluke u dijelu u kojem se odnosi na njega ili, podredno, smanjenja iznosa izrečene mu novčane kazne.

21 U prilog svojem zahtjevu za poništenje, žalitelj se pozvao na povredu članka 101. UFEU-a i članka 53. Sporazuma o EGP-u zbog utvrđenja postojanja jedinstvene, trajne i složene povrede, nedostatak u obrazloženju, nepostojanje dokaza o postojanju povrede u Francuskoj, nepostojanje pravne osnove za nalaganje tužiteljima u prvostupanjskom postupku solidarnog plaćanja novčanih kazni, pogrešan izračun izrečene novčane kazne zbog, među ostalim, uključivanja prodaje koja nije bila povezana s povredom u izračun iznosa novčane kazne i izostanak smanjenja te novčane kazne usprkos prekomjernom trajanju upravnog postupka i, naposljetku, povredu članka 23. stavka 3. Uredbe br. 1/2003 zbog neproporcionalne novčane kazne.

22 Žalitelj je podredno podnio zahtjev za smanjenje iznosa izrečene novčane kazne.

23 Opći je sud pobijanom presudom u cijelosti odbio tužbu.

Zahtjevi stranaka

24 Žalitelj zahtijeva od Suda da:

— u cijelosti ukine pobijanu presudu u dijelu u kojem je tom presudom Opći sud djelomično odbio njegovu tužbu;

— podredno, djelomično ukine pobijanu presudu;

— podredno tomu, smanji iznos novčane kazne koja mu je izrečena;

— najpodrednije, vrati predmet Općem sudu na ponovno odlučivanje, i

— naloži Komisiji snošenje troškova.

25 Komisija od Suda zahtijeva da:

— odbije žalbu u cijelosti kao djelomično nedopuštenu i djelomično očito neosnovanu i

— naloži tužitelju snošenje troškova.

O žalbi

26 U prilog žalbi žalitelj iznosi četiri žalbena razloga. Prvi žalbeni razlog temelji se na pogreški koja se tiče prava koju je Opći sud počinio pri ocjeni dokaza u pogledu povrede navodno počinjene u Austriji. Drugi žalbeni razlog temelji se na pogreški koja se tiče prava koju je Opći sud počinio utvrdivši postojanje složene i trajne povrede. Treći žalbeni razlog temelji se na činjenici da Opći sud nije izvršio svoju neograničenu nadležnost u vezi s novčanom kaznom izrečenom žalitelju. Četvrti žalbeni razlog temelji se na povredi načela proporcionalnosti.

Prvi žalbeni razlog, koji se temelji na pogreški koja se tiče prava pri ocjeni dokaza u pogledu povreda navodno počinjenih u Francuskoj

Argumentacija stranaka

27 Žalitelj prvim žalbenim razlogom u biti tvrdi da je Opći sud počinio pogreške koje se tiču prava jer njegova ocjena u vezi s izjavama društava Ideal Standard, Roca i Duravit AG o nizu radnji počinjenih u Francuskoj ne odgovara onoj koju je iznio u vezi s istim dokaznim elementima u presudi od 16. rujna 2013., Keramag Keramische Werke i dr./Komisija (T-379/10 i T-381/10, neobjavljena, EU:T:2013:457), koja se također odnosi na spornu odluku. Opći sud stoga je povrijedio načelo jednakog postupanja i načelo *in dubio pro reo*.

28 Naime, u točkama 287. do 290. pobijane presude Opći sud smatrao je da izjave društava Ideal Standard i Roca dokazuju sudjelovanje žalitelja u tri sastanka AFICS-a organizirana tijekom 2004., u okviru kojih su se vodile nezakonite rasprave. Opći je sud u tom pogledu u bitnome podsjetio da svjedočenje jednog poduzetnika koji je zatražio primjenu pokajničkog programa ne može biti dokaz sukladno načelu *testis unus, testis nullus* (jedan svjedok kao nijedan), osim ako je takvo svjedočenje potkrijepljeno onim drugih sudionika u zabranjenom sporazumu. Međutim, prema stajalištu Općeg suda, to je slučaj u ovom predmetu jer je svjedočenje društva Ideal Standard dano u okviru zahtjeva za primjenu pokajničkog programa bilo potvrđeno izjavom društva Roca.

29 Žalitelj pak smatra da je takva ocjena dokaza Općeg suda očito u suprotnosti ocjeni tih istih dokaznih elemenata u presudi od 16. rujna 2013., Keramag Keramische Werke i dr./Komisija (T-379/10 i T-381/10, neobjavljena, EU:T:2013:457, t. 118. do 120.), koja se također odnosi na spornu odluku.

30 Isto tako, žalitelj smatra da je Opći sud dokaznu vrijednost izjave društva Duravit AG ocijenio na proturječan način u toj potonjoj presudi i u pobijanoj presudi. Naime, u presudi od 16. rujna 2013., Keramag Keramische Werke i dr./Komisija (T-379/10 i T-381/10, neobjavljena, EU:T:2013:457, t. 115. i 116.), Opći je sud utvrdio da u predmetu u kojem je donesena ta presuda žaliteljima tijekom upravnog postupka nije bila dostavljena ta izjava, pa se stoga ne može upotrijebiti protiv njih. S druge strane, Opći sud prihvatio je uzeti u obzir tu istu izjavu u pobijanoj presudi. Tako je taj sud u točki 293. te presude naveo da iako se sporna odluka „ne oslanja" na spomenutu izjavu, to ne mijenja činjenicu da je njome potvrđena izjava društva Ideal Standard u pogledu sadržaja nezakonitih rasprava koje su se „vjerojatno" vodile 25. veljače 2004.

31 Osim toga, žalitelj tvrdi da je Opći sud, stavivši mu na teret izjavu društva Duravit, za koju je međutim znao da je u odnosu na njega nedopuštena i da je ni Komisija nije uzela u obzir u spornoj odluci, izmijenio obrazloženje te odluke i povrijedio članak 263. i članak 296. drugi stavak UFEU-a.

32 Budući da se u vezi s povredom koja se navodno može pripisati žalitelju u Francuskoj nije pozvalo ni na jedan drugi dokaz, osuda tog društva u pogledu radnji počinjenih u Francuskoj temelji se na gore spomenutim pogreškama koje se tiču prava.

33 Komisija priznaje da su ocjene koje je Opći sud iznio u pobijanoj presudi proturječne onima koje je iznio u presudi od 16. rujna 2013., Keramag Keramische Werke i dr./Komisija (T-379/10 i T-381/10, neobjavljen, EU:T:2013:457), ali navodi da je pogreška počinjena u potonjoj presudi. Ta institucija ističe da se žalitelj ne poziva na pogrešku koja se tiče prava pri ocjeni dokaza, nego samo na nejednako postupanje u odnosu na iste činjenice. Nadalje, Komisija osporava postojanje povrede načela pretpostavke nedužnosti. Naposljetku, ona ne niječe da se izjava društva Duravit ne može koristiti kao dokaz, ali ističe da pobijana presuda nije očito utemeljena na toj izjavi.

Ocjena Suda

34 Kako bi se odgovorilo na prvi žalbeni razlog, treba podsjetiti da Sud u okviru žalbenog postupka načelno ne može nadzirati ocjenu dokazne snage dokumenta koju je proveo Opći sud. Naime, kao što proizlazi iz članka 256. UFEU-a i članka 58. prvog stavka Statuta Suda Europske unije, žalba je ograničena na pravna pitanja. Opći sud stoga je jedini nadležan za utvrđivanje i ocjenu relevantnih činjenica kao i za ispitivanje dokaznih elemenata, osim u slučaju njihova iskrivljavanja (vidjeti osobito presudu od 2. listopada 2003., Salzgitter/Komisija, C-182/99 P, EU:C:2003:526, t. 43. i navedenu sudsku praksu), na što se nije pozivalo u predmetnom slučaju.

35 Međutim, u skladu s ustaljenom sudskom praksom, pitanje je li obrazloženje presude Općeg suda proturječno ili dostatno pravno je pitanje koje se kao takvo može postaviti u okviru žalbe (vidjeti osobito presudu od 21. rujna 2006., Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied/Komisija, C-105/04 P, EU:C:2006:592, t. 71. i navedenu sudsku praksu).

36 Opći sud je u predmetnom slučaju, u točki 287. pobijane presude, utvrdio da se Komisija oslonila na izjave društava Ideal Standard i Roca kako bi dokazala sudjelovanje društva Villeroy & Boch Francuska u sastancima AFICS-a u 2004. U točki 289. navedene presude Opći sud je istaknuo da iako iz sudske prakse proizlazi da je izjavu poduzetnika kojem je odobreno potpuno ili djelomično smanjenje novčanih kazni potrebno potkrijepiti ako je osporava jedna stranka, ništa se ne protivi tomu da takvo potkrjepljenje proizađe iz svjedočenja drugog poduzetnika koji je sudjelovao u zabranjenom sporazumu, čak i ako je i tom potonjem poduzetniku odobreno smanjenje novčanih kazni. Nakon što je ispitao dokaznu vrijednost izjave društva Roca, Opći je sud u točki 290. iste presude zaključio da izjava društva Ideal Standard, koja je potkrijepljena izjavom društva Roca, u dovoljnoj mjeri dokazuje sadržaj predmetnih nezakonitih rasprava.

37 Žalitelj tvrdi da je to obrazloženje protivno onom iz presude od 16. rujna 2013., Keramag Keramische Werke i dr./Komisija (T-379/10 i T-381/10, neobjavljena, EU:T:2013:457).

38 Međutim, valja podsjetiti da se u skladu s ustaljenom sudskom praksom obveza Općeg suda da obrazloži svoje presude načelno ne može proširiti do te mjere da on mora opravdati rješenje primijenjeno u jednom predmetu u odnosu na rješenje primijenjeno u drugom predmetu koji se vodio pred njime, čak i ako se odnosilo na istu odluku (vidjeti presudu od 11. srpnja 2013., Team Relocations i dr./Komisija, C-444/11 P, neobjavljena, EU:C:2013:464, t. 66. kao i navedenu sudsku praksu).

39 Slijedom navedenog, argument koji se temelji na proturječnom obrazloženju pobijane presude i presude od 16. rujna 2013., Keramag Keramische Werke i dr./Komisija (T-379/10 i T-381/10, neobjavljeno, EU:T:2013:457) treba odbiti.

40 Što se tiče žaliteljeva argumenta da mu Opći sud nije mogao staviti na teret izjavu društva Duravit, treba utvrditi da se on temelji na pogrešnom tumačenju pobijane presude. Naime, ta izjava spomenuta je u točki 293. pobijane presude samo kako bi se odgovorilo na argument tužiteljâ u prvostupanjskom postupku u okviru kojeg se pozivalo na spomenutu izjavu i željela dovesti u pitanje istinitost izjava društava Ideal Standard i Roca. Opći sud stoga nije uzeo u obzir izjavu društva Duravit kao element koji se žalitelju stavlja na teret, kao što je to potvrđeno u točki 295. spomenute presude, u kojoj je Opći sud utvrdio da su izjave društava Ideal Standard i Roca dovoljne za dokazivanje postojanja povrede članka 101. stavka 1. UFEU-a.

41 S obzirom na prethodna razmatranja, prvi žalbeni razlog valja odbiti kao neosnovan.

Drugi žalbeni razlog, koji se temelji na postojanju jedinstvene i trajne povrede

Argumentacija stranaka

42 Žalitelj drugim žalbenim razlogom tvrdi da je Opći sud počinio pogrešku koja se tiče prava time što je umjetno objedinio akte koji su pravno različiti i činjenično neovisni te utvrdio postojanje složene i trajne povrede.

43 Žalitelj u tom smislu navodi, kao prvo, da je Opći sud povrijedio članak 101. UFEU-a i članak 53. Sporazuma o EGP-u time što se oslonio na pojam jedinstvene, složene i trajne povrede. Naime, taj pojam nema nikakvu pravnu osnovu u pravu Unije. Osim toga, žalitelj tvrdi da je pobijana presuda nedovoljno obrazložena s obzirom na to da Opći sud nije odgovorio na njegove argumente u tom smislu.

44 Kao drugo, žalitelj podredno smatra da pretpostavke za priznavanje postojanja jedinstvene povrede nisu bile ispunjene u predmetnom slučaju s obzirom na to da Komisija nije odredila mjerodavno tržište i da nije dokazano postojanje odnosa komplementarnosti među različitim postupanjima koja se stavljaju na teret.

45 Kao treće, žalitelj smatra da u svakom slučaju zbog postojanja djelomičnih poništenja sporne odluke u pogledu određenih država članica u presudama od 16. rujna 2013., Wabco Europe i dr./Komisija (T-380/10, EU:T:2013:449), od 16. runa 2013., Keramag Keramische Werke i dr./Komisija (T-379/10 i T-381/10, neobjavljena, EU:T:2013:457), kao i od 16. rujna 2013., Duravit i dr./Komisija (T-364/10, neobjavljena, EU:T:2013:477), i činjenice da je moguće da određeni poduzetnici nisu znali za čitavu povredu ne može postojati sveobuhvatna povreda utvrđena u toj odluci.

46 Komisija smatra da drugi žalbeni razlog treba odbiti.

Ocjena Suda

47 Prema ustaljenoj sudskoj praksi, povreda članka 101. stavka 1. UEZ-a može biti posljedica ne samo izdvojenog djela, već također niza djêla ili čak trajnog ponašanja, čak i ako jedan ili više elemenata tog niza djêla ili tog trajnog ponašanja može isto tako sam po sebi i zasebno predstavljati povredu navedene odredbe. U skladu s tim, ako su različita djela dio „sveobuhvatnog plana” zbog njihova istovjetnog cilja kojim se narušava tržišno natjecanje na unutarnjem tržištu, Komisija može pripisati odgovornost za ta djela na temelju sudjelovanja u čitavoj povredi (vidjeti u tom smislu presudu od 24. lipnja 2015., Fresh Del Monte Produce/Komisija i Komisija/Fresh Del Monte Produce, C-293/13 P i C-294/13 P, EU:C:2015:416, t. 156. kao i navedenu sudsku praksu).

48 Poduzetnik koji je sudjelovao u takvoj jedinstvenoj i složenoj povredi vlastitim ponašanjem, koje je obuhvaćeno pojmom sporazuma ili usklađenog djelovanja s protutržišnim ciljem u smislu članka 101. stavka 1. UFEU-a i kojim se namjeravalo pridonijeti ostvarivanju povrede u cjelini, stoga može također biti odgovoran za ponašanje drugih poduzetnika u okviru iste povrede tijekom čitavog razdoblja svojeg sudjelovanja u navedenoj povredi. Takav slučaj postoji kad se utvrdi da je navedeni poduzetnik vlastitim ponašanjem namjeravao pridonijeti zajedničkim ciljevima svih sudionika i da je znao za protupravna ponašanja koja su planirali ili proveli drugi poduzetnici radi ostvarivanja istih ciljeva, ili da ih je mogao razumno predvidjeti i da je bio spreman snositi povezani rizik (vidjeti u tom smislu presudu od 24. lipnja 2015., Fresh Del Monte Produce/Komisija i Komisija/Fresh Del Monte Produce, C-293/13 P i C-294/13 P, EU:C:2015:416, t. 157. kao i navedenu sudsku praksu).

49 Poduzetnik je tako mogao izravno sudjelovati u svim protutržišnim ponašanjima koja čine jedinstvenu i trajnu povredu, u kojem slučaju mu Komisija može pripisati odgovornost za sva ta ponašanja pa stoga i za čitavu tu povredu. Poduzetnik je također mogao izravno sudjelovati samo u jednom dijelu

protutržišnih ponašanja koja čine trajnu i jedinstvenu povredu, ali pritom znati za sva druga protutržišna ponašanja koja su planirali ili proveli drugi sudionici u zabranjenom sporazumu radi ispunjavanja istih ciljeva ili ih je mogao razumno predvidjeti i bio spreman snositi povezani rizik. U takvom slučaju Komisija također može pripisati tom poduzetniku odgovornost za sva protutržišna ponašanja koja čine takvu povredu i, slijedom toga, za tu čitavu povredu (vidjeti presudu od 24. lipnja 2015., Fresh Del Monte Produce/Komisija i Komisija/Fresh Del Monte Produce, C-293/13 P i C-294/13 P, EU:C:2015:416, t. 158. kao i navedenu sudsku praksu).

50 Osim toga, kako bi se različita postupanja okarakterizirala kao jedinstvena i trajna povreda, ne treba provjeriti dopunjuju li se ona međusobno, u smislu da je svrha svakog od njih suočavanje s jednom ili više posljedica uobičajenog odvijanja tržišnog natjecanja, i doprinose li međudjelovanjem postizanju niza protutržišnih učinaka koje njihovi autori žele postići u okviru sveobuhvatnog plana koji ima jedinstveni cilj. Međutim, pretpostavka jedinstvenog cilja znači da se mora provjeriti postoje li elementi svojstveni različitim ponašanjima koja čine dio povrede koji mogu upućivati na to da ponašanja koja su proveli drugi uključeni poduzetnici nemaju isti cilj ili isti protutržišni učinak i stoga nisu dio „sveobuhvatnog plana” zbog svojeg istovjetnog cilja kojim se narušava tržišno natjecanje u unutarnjem tržištu (vidjeti u tom smislu presudu od 19. prosinca 2013., Siemens i dr./Komisija, C-239/11 P, C-489/11 P i C-498/11 P, neobjavljena, EU:C:2013:866, t. 247. i 248.).

51 Nadalje, iz sudske prakse Suda ne može se izvesti zaključak prema kojem se članak 101. stavak 1. UFEU-a odnosi isključivo na poduzetnike koji su aktivni na tržištu na koje se odnose ograničenja tržišnog natjecanja ili na tržištima koja su u odnosu na njega uzlazna, silazna ili su mu susjedna, ili na poduzetnike koji ograničavaju svoju samostalnost ponašanja na danom tržištu na temelju sporazuma ili usklađenog djelovanja. Naime, iz ustaljene sudske prakse Suda proizlazi da se tekst članka 101. stavka 1. UFEU-a na općenit način odnosi na sve sporazume i usklađena djelovanja koji – bilo u horizontalnim bilo u vertikalnim odnosima – narušavaju tržišno natjecanje na unutarnjem tržištu, neovisno o tržištu na kojem su stranke aktivne i neovisno o tome da predmetni dogovori utječu samo na poslovno postupanje jedne od njih (vidjeti u tom smislu presudu od 22. listopada 2015., AC-Treuhand/Komisija, C-194/14 P, EU:C:2015:717, t. 34. i 35. kao i navedenu sudsku praksu).

52 Uzimajući u obzir tu sudsku praksu, kao prvo treba odbiti argumente žalitelja prema kojima je pravni pojam jedinstvene, složene i trajne povrede nespojiv s člankom 101. UFEU-a i člankom 53. Sporazuma o EGP-u.

53 Kao drugo, treba utvrditi da je Opći sud, protivno tvrdnjama žalitelja, u dovoljnoj mjeri obrazložio tu presudu time što je podsjetio na spomenutu sudsku praksu u točkama 32. do 34., 41., 42. i 46. do 48. pobijane presude.

54 Kao treće, što se tiče žaliteljeva argumenta da pretpostavke za priznanje postojanja jedinstvene povrede u predmetnom slučaju nisu ispunjene jer Komisija nije odredila mjerodavno tržište, treba utvrditi, kao što je to Opći sud u točki 54. pobijane presude s pravom istaknuo, a žalitelj priznao, da okolnost da su tržišta u zemljopisnom i proizvodnom smislu obuhvaćena povredom različita u svakom slučaju ne sprječava da se utvrdi postojanje jedinstvene povrede. Slijedom navedenog, taj je argument u svakom slučaju bespredmetan.

55 Kao četvrto, Opći sud u točkama 63. do 71. pobijane presude nije počinio pogrešku koja se tiče prava time što je smatrao da je Komisija u predmetnom slučaju mogla donijeti zaključak da je postojao jedinstveni cilj koji je upućivao na postojanje jedinstvene povrede. Naime, on je na temelju činjeničnih utvrđenja iznesenih u točkama 66., 69. i 71. pobijane presude u dovoljnoj mjeri dokazao da su različita ponašanja koja se stavljaju na teret imala isti cilj, odnosno da su svi proizvođači kupaonske opreme koordinirali svoje ponašanje u odnosu na trgovce na veliko. U tom pogledu treba istaknuti da, kao što to proizlazi iz spomenutih točaka 66., 69. i 71., pojam zajedničkog cilja, protivno onome što tvrdi žalitelj, nije određen općim upućivanjem na postojanje narušavanja tržišnog natjecanja na tržištima obuhvaćenim povredom, nego upućivanjem na različite objektivne elemente, kao što su središnja

uloga koju su trgovci na veliko imali u distribucijskom lancu, karakteristike tog lanca, postojanje koordinacijskih tijela i udruženja za više proizvoda, sličnost provedbe tajnih dogovora i materijalna, zemljopisna i vremenska preklapanja predmetnih djelovanja.

56 Slijedom navedenog, nije potrebno dokazati da se djelovanja koja se stavljaju na teret međusobno dopunjuju. Naime, jedinstvena i trajna povreda može se pripisati poduzetnicima koji nisu konkurenti i ne zahtijeva sustavno razgraničavanje mjerodavnih tržišta. Žalitelj je, s jedne strane, odgovoran za izravno sudjelovanje u povredi koja se stavlja na teret, i, s druge strane, za neizravno sudjelovanje u istoj, s obzirom na to da je znao za sva protupravna ponašanja koja su planirali ili proveli drugi sudionici u predmetnom zabranjenom sporazumu radi ostvarivanja istih ciljeva, ili ih je mogao razumno predvidjeti i bio je spreman snositi povezani rizik. Općem sudu stoga se ne može prigovoriti jer je smatrao da Komisija nije počinila pogrešku time što je zaključila da u predmetnom slučaju postoji jedinstvena i trajna povreda.

57 Naposljetku, što se tiče argumentacije o djelomičnim poništenjima određenima u presudama Općeg suda o istoj povredi kao i onoj koja se razmatra u ovom predmetu, treba podsjetiti da je ocjena dokaza u pogledu različitih nacionalnih tržišta u isključivoj nadležnosti Općeg suda. U mjeri u kojoj se tom argumentacijom nastoji osporiti postojanje jedinstvene, složene i trajne povrede, treba istaknuti da činjenica da je Opći sud djelomično poništio spornu odluku u dijelu u kojem se odnosi na sudjelovanje u predmetnoj povredi određenih predmetnih poduzetnika na određenim tržištima u zemljopisnom smislu u određenim razdobljima nije dovoljna da bi se dovelo u pitanje utvrđenje Općeg suda u pogledu postojanja sveobuhvatnog plana koji obuhvaća tri podskupine proizvoda i šest predmetnih država članica i istovjetnog cilja kojim se narušava tržišno natjecanje.

58 Slijedom navedenog, drugi žalbeni razlog valja odbiti kao djelomično bespredmetan i djelomično neosnovan.

Treći i četvrti žalbeni razlozi, koji se odnose na nadzor u okviru neograničene nadležnosti i proporcionalnost novčane kazne

Argumentacija stranaka

59 Žalitelj trećim žalbenim razlogom prigovara Općem sudu to što nije izvršio svoju neograničenu nadležnost u pogledu novčanih kazni koje je odredila Komisija.

60 Žalitelj tvrdi da iz članka 261. UFEU-a, članka 263. drugog i četvrtog stavka UFEU-a, članka 264. prvog stavka UFEU-a, članka 31. Uredbe br. 1/2003, članka 6. stavka 1. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, potpisane u Rimu 4. studenoga 1950., i članka 47. Povelje Europske unije o temeljnim pravima proizlazi da su Opći sud i Sud dužni stvarno izvršiti svoju neograničenu nadležnost.

61 Međutim, Opći je sud u pobijanoj presudi, protivno zahtjevu žalitelja, izvršio samo nadzor zakonitosti određivanja iznosa novčane kazne.

62 Osim toga, žalitelj smatra da je Opći sud u predmetnom slučaju trebao smanjiti iznos novčane kazne s obzirom na težinu povrede, koja se odnosi samo na ograničen broj većinom malih država članica. U tom je smislu neshvatljivo zašto je Komisija sankcionirala postupanja koja se stavljaju na teret u predmetnom slučaju strože nego istovrsne zabranjene sporazume koji obuhvaćaju cjelokupno područje Europskoga gospodarskog prostora. Osim toga, Opći sud trebao je žalitelju smanjiti iznos novčane kazne zbog prekomjernog trajanja upravnog postupka.

63 Žalitelj četvrtim žalbenim razlogom ističe povredu načela proporcionalnosti iz članka 49. stavka 3. Povelje Europske unije o temeljnim pravima. U tom smislu navodi da je Opći sud pri određivanju težine povrede trebao uzeti u obzir predmetno tržište, ostvareni prihod, trajanje i narav povrede te konkretne ili potencijalne učinke povrede na zahvaćena tržišta, što nije učinio.

64 Opći sud također je trebao provjeriti je li iznos novčane kazne određene spornom odlukom proporcionalan u apsolutnom smislu, što nije slučaj jer prihod obuhvaćen povredom iznosi 34,34 milijuna eura, a ukupni iznos novčanih kazni 8 068 441 milijuna eura.

65 Žalitelj stoga od Suda zahtijeva da ispravi te nezakonite propuste Općeg suda i smanji iznos novčane kazne.

66 Komisija zahtijeva da se treći i četvrti žalbeni razlozi odbiju.

Ocjena Suda

67 Prema ustaljenoj sudskoj praksi nadzor nad zakonitosti uspostavljen člankom 263. UFEU-a podrazumijeva ovlast suda Unije da izvrši nadzor činjeničnih i pravnih elemenata pobijane odluke s obzirom na argumente koje je istaknuo tužitelj, kao i ovlast ocjene dokaza, poništenja te odluke i izmjene iznosa novčanih kazni (vidjeti presudu od 10. srpnja 2014., Telefónica i Telefónica de España/Komisija, C-295/12 P, EU:C:2014:2062, t. 53. kao i navedenu sudsku praksu).

68 Nadzor nad zakonitosti upotpunjen je neograničenom nadležnošću koja je sudu Unije priznata člankom 31. Uredbe br. 1/2003, sukladno članku 261. UFEU-a. Takva nadležnost omogućuje sudovima, osim pukog nadzora zakonitosti tih novčanih kazni, zamjenu ocjene Komisije vlastitom i stoga ukidanje, smanjenje ili povećanje izrečene novčane kazne ili periodičnog penala (vidjeti presudu od 8. prosinca 2011., Chalkor/Komisija, C-386/10 P, EU:C:2011:815, t. 63. i navedenu sudsku praksu).

69 Kako bi u pogledu novčane kazne udovoljio zahtjevima nadzora neograničene nadležnosti u smislu članka 47. Povelje Europske unije o temeljnim pravima, sud Unije dužan je u izvršavanju svojih ovlasti iz članaka 261. i 263. UFEU-a ispitati svaki pravni ili činjenični prigovor kojim se želi dokazati da iznos novčane kazne nije u skladu s težinom i trajanjem povrede (vidjeti presudu od 18. prosinca 2014., Komisija/Parker Hannifin Manufacturing i Parker-Hannifin, C-434/13 P, EU:C:2014:2456, t. 75. kao i navedenu sudsku praksu).

70 Međutim, izvršavanje te neograničene nadležnosti ne znači da se nadzor provodi po službenoj dužnosti, a postupak pred sudovima Unije je kontradiktoran. Na tužitelju je načelno obveza isticanja tužbenih razloga protiv pobijane odluke i podnošenja dokaza u prilog tim razlozima (vidjeti presudu od 18. prosinca 2014, Komisija/Parker Hannifin Manufacturing i Parker-Hannifin, C-434/13 P, EU:C:2014:2456, t. 76. kao i navedenu sudsku praksu).

71 S tim u vezi treba istaknuti da nepostojanje obveze nadzora cjelokupne pobijane odluke po službenoj dužnosti ne narušava načelo djelotvorne sudske zaštite. Naime, u kontekstu poštovanja tog načela nije nužno da Opći sud po službenoj dužnosti pristupi novom sveobuhvatnom preispitivanju spisa, iako jest dužan odgovoriti na istaknute tužbene razloge i izvršiti nadzor pravnih i činjeničnih elemenata (vidjeti presudu od 8. prosinca 2011. Chalkor/Komisija, C-386/10 P, EU:C:2011:815, t. 66.).

72 Osim toga, u skladu s ustaljenom sudskom praksom Suda, Opći je sud jedini nadležan nadzirati način na koji je Komisija u svakom pojedinačnom slučaju ocijenila težinu nezakonitih ponašanja. Cilj nadzora koji Sud obavlja u žalbenom postupku je, s jedne strane, ispitati u kojoj je mjeri Opći sud na pravno ispravan način uzeo u obzir sve ključne čimbenike za ocjenu težine razmatranog ponašanja s obzirom na članak 101. UFEU-a i članak 23. Uredbe br. 1/2003 i, s druge strane, provjeriti je li Opći sud u dovoljnoj mjeri odgovorio na sve argumente koji su istaknuti u prilog zahtjevu za smanjenje iznosa

novčane kazne. Težinu povrede prava tržišnog natjecanja Unije treba utvrditi s obzirom na mnogobrojne elemente, kao što su odvraćajući učinak novčanih kazni, posebne okolnosti predmeta i njegov kontekst, uključujući ponašanje svakog poduzetnika, ulogu koju je svaki od njih imao u uspostavljanju zabranjenog sporazuma, dobit koju su mogli ostvariti, njihovu veličinu i vrijednost robe obuhvaćene sporazumom kao i rizik koji povrede takve vrste predstavljaju za ciljeve Unije (vidjeti u tom smislu presudu od 11. srpnja 2013., Team Relocations i dr./Komisija, C-444/11 P, neobjavljena, EU:C:2013:464, t. 95., 99. i 100.).

73 Osim toga, nije na Sudu, kada odlučuje o pravnim pitanjima u okviru žalbe, da zbog pravičnosti zamijeni svojom ocjenom ocjenu Općeg suda koji je na temelju svoje neograničene nadležnosti odlučio o iznosu novčanih kazni izrečenih poduzetnicima zbog njihove povrede prava Unije. Stoga samo ako Sud ocijeni da je iznos sankcije ne samo neprimjeren nego i prekomjeran do te mjere da je neproporcionalan, može se utvrditi da je Opći sud počinio pogrešku koja se tiče prava zbog neprimjerenosti iznosa novčane kazne (vidjeti osobito presudu od 30. svibnja 2013., Quinn Barlo i dr./Komisija, C-70/12 P, neobjavljena, EU:C:2013:351, t. 57. kao i navedenu sudsku praksu).

74 Treći i četvrti žalbeni razlog treba ispitati upravo s obzirom na tu sudsku praksu.

75 Međutim, iz spomenute sudske prakse jasno proizlazi, kao prvo, da se nadzor na temelju neograničene nadležnosti odnosi samo na izrečenu sankciju, a ne na cjelokupnu pobijanu odluku i, kao drugo, da ni neograničena nadležnost ni nadzor nad zakonitosti ne podrazumijevaju nadzor po službenoj dužnosti, što znači da se u okviru njih ne zahtijeva da Opći sud po službenoj dužnosti pristupi novom sveobuhvatnom preispitivanju spisa, neovisno o tužbenim razlozima koje je istaknuo tužitelj.

76 U predmetnom slučaju treba utvrditi da je Opći sud, počevši od točke 335. pobijane presude, zaista izvršio nadzor nad iznosom novčane kazne, odgovorio na različite argumente žalitelja i, u točkama 397. do 402. te presude, odlučio o zahtjevu za smanjenje novčane kazne, što znači da nije samo izvršio nadzor nad zakonitosti tog iznosa, protivno onome što tvrdi žalitelj. Opći sud u tom je pogledu osobito istaknuo, u točki 384. spomenute presude, da je koeficijent od 15% utvrđen u okviru koeficijenata za „težinu povrede” i „dodatni iznos” predstavljao najmanji iznos s obzirom na osobito tešku narav predmetne povrede, nakon čega je u točkama 397. do 401. te presude zaključio da ni jedan dokaz koji su žalitelji podnijeli u prvostupanjskom postupku ne opravdava smanjenje iznosa novčane kazne.

77 Što se konkretno tiče ispitivanja težine povrede koja se stavlja na teret, treba utvrditi da je Opći sud u točki 381. pobijane presude među ostalim uputio na točku 23. Smjernica iz 2006., u kojoj se navodi da „horizontalni sporazumi o određivanju cijena, podjeli tržišta te ograničenju proizvodnje, koji su obično tajni, po svojoj su naravi među najtežim oblicima ograničavanja tržišnog natjecanja. Sa stajališta politike tržišnog natjecanja, njih se kažnjava visokim novčanim kaznama. Stoga je udio vrijednosti prihoda od prodaje koji se uzima u obzir u takvim slučajevima povreda u pravilu u gornjem dijelu tog raspona”. Opći je sud u točki 383. spomenute presude iznio obrazloženje koje je Komisija navela u uvodnoj izjavi 1211. sporne odluke, u skladu s kojim je horizontalno usklađivanje cijena po samoj svoj naravi jedno od najštetnijih ograničenja tržišnog natjecanja, a povreda predstavlja jedinstvenu, trajnu i složenu povredu koja obuhvaća šest država članica i odnosi se na tri podskupine proizvoda, nakon čega je u točki 384. pobijane presude utvrdio da je predmetna povreda osobito teška i opravdava primjenu koeficijenta za težinu od 15% i, u točki 385. spomenute presude, da je žalitelj bio dio „središnje skupine poduzetnika” koji su proveli utvrđenu povredu.

78 Budući da je na taj način uzeo u obzir sve relevantne čimbenike za ocjenu težine povrede koja se stavlja na teret, pri čemu su horizontalno usklađivanje cijena i žaliteljevo sudjelovanje u tome uostalom dokazani, i s obzirom na to da je odgovorio na argumente žalitelja u vezi s tim, Opći sud nije počinio pogrešku koja se tiče prava i ispunio je svoju obvezu djelotvornog sudskog nadzora sporne odluke.

79 Što se tiče ocjene prekomjernog trajanja upravnog postupka, treba podsjetiti da iako Komisijina povreda načela poštovanja razumnog roka može opravdati poništenje odluke koju je donijela u upravnom postupku na temelju članaka 101. i 102. UFEU-a ako je istodobno dovela do povrede prava obrane dotičnog poduzetnika, takva povreda načela razumnog roka, ako je dokazana, ne može dovesti do smanjenja iznosa izrečene novčane kazne (vidjeti osobito presude od 9. lipnja 2016., CEPSA/Komisija, C-608/13 P, EU:C:2016:414, t. 61., i od 9. lipnja 2016., PROAS/Komisija, C-616/13 P, EU:C:2016:415, t. 74. kao i navedenu sudsku praksu). Međutim, u predmetnom slučaju nije sporno, kao što to proizlazi iz točke 62. ove presude, da žalitelj svojim argumentom da je Opći sud počinio pogrešku prilikom ocjene prekomjernosti trajanja upravnog postupka nastoji samo ishoditi smanjenje iznosa novčane kazne koja mu je izrečena.

80 Slijedom navedenog, taj argument treba odbiti kao bespredmetan, neovisno o njegovoj osnovanosti.

81 Naposljetku, što se tiče proporcionalnosti iznosa izrečene novčane kazne, žalitelj ne iznosi ni jedan argument kojim bi dokazao da je iznos izrečene sankcije neprimjeren ili prekomjeran. U tom smislu treba odbiti argument da je iznos novčane kazne od 8 068 441 milijuna eura neproporcionalan u odnosu na prihod obuhvaćen zabranjenim sporazumom u iznosu od 34,34 milijuna eura. Naime, u predmetnom je slučaju nesporno da je konačni iznos novčane kazne izrečen društvu Villeroy & Boch i njegovim društvima kćerima smanjen tako da ne prelazi 10% njihova ukupnog prihoda u prethodnoj poslovnoj godini, sukladno članku 23. stavku 2. Uredbe br. 1/2003. Samim se tim ograničenjem osigurava da iznos te novčane kazne nije neproporcionalan u odnosu na veličinu poduzetnika određenu na temelju njegova ukupnog prihoda (vidjeti u tom smislu presudu od 28. lipnja 2005., Dansk Rørindustri i dr./Komisija, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P do C-208/02 P i C-213/02 P, EU:C:2005:408, t. 280. do 282.).

82 Treći i četvrti žalbeni razlog stoga treba odbiti kao djelomično bespredmetan i djelomično neosnovan.

83 Budući da ni jedan žalbeni razlog koji je istaknuo žalitelj nije prihvaćen, žalbu treba odbiti u cijelosti.

Troškovi

84 Na temelju članka 184. stavka 2. Poslovnika Suda, kad žalba nije osnovana, Sud odlučuje o troškovima. U skladu s člankom 138. stavkom 1. istog poslovnika, koji se na temelju članka 184. stavka 1. tog poslovnika primjenjuje na žalbeni postupak, stranka koja ne uspije u postupku dužna je, na zahtjev protivne stranke, snositi troškove. Budući da žalitelj nije uspio u postupku te s obzirom na to da je Komisija zatražila da on snosi troškove, treba mu naložiti snošenje troškova.

Slijedom navedenoga, Sud (prvo vijeće) proglašava i presuđuje:

1) Žalba se odbija.

2) Društvu Villeroy & Boch SAS nalaže se snošenje troškova.

Potpisi